

Útmutató fogalomtár

negyvenéves olvasók számára

- A HÉT – A Szocialista Művelődési és Nevelési Tanács Bukarestben megjelenő társadalmi-politikai-művelődési hetilapja 1970–1989 között.
- BÁNYAVIDÉKI FÁKLYA – A Román Kommunista Párt Máramaros megyei bizottsága és a megyei néptanács nagybányai magyar nyelvű napilapja 1968–1989 között.
- BRASSÓI LAPOK – A Román Kommunista Párt Brassó megyei bizottsága és a megyei néptanács brassói magyar hetilapja 1963–1989 között.
- DOLGOZÓ NŐ – A Románia Szocialista Köztársaság Országos Nőtanácsának Kolozsváron megjelenő társadalmi-politikai-kulturális havilapja 1949–1989 között.
- ECHINOX – A kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem 1968-ban alapított diákfolyóirata, benne magyar és német nyelvű oldalakkal.
- FALVAK DOLGOZÓ NÉPE – A Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Minisztériumnak, a Mezőgazdasági Termelészövetkezetek Országos Szövetségének és a Fogyasztási Szövetkezetek Országos Szövetségének Bukarestben megjelenő hetilapja 1952–1989 között.
- FELLEGVÁR – A kolozsvári *Igazság* napilap 1978–1981 között szombatonként megjelenő ifjúsági oldala, amelyik – az oldal szerkesztői és szerzői rendezésében – vitafórumként is működött.
- GAÁL GÁBOR KÖR – 1956-ban alakult kolozsvári irodalmi és társadalomtudományi vitakör, tevékenységét 1983-ban függesztette fel.
- IFJÚMUNKÁS – A KISZ Központi Bizottságának Bukarestben megjelenő magyar nyelvű országos hetilapja 1957–1989 között.
- IFJÚMUNKÁS-MATINÉ – Az *Ifjúmunkás* hetilapnak a romániai magyar fiatalok közművelődési és erkölcsi nevelését célul kitűző előadássorozata, amelyben – meghívott közéleti személyiségek (írók, költők, művészek, tudósok stb.) mellett – a különböző művészeti műfajok (irodalom, zene, színjátás, tánc stb.) hivatásos és műkedvelő előadói egyaránt felléptek.
- IGAZSÁG – A Román Kommunista Párt Kolozs megyei bizottsága és a megyei néptanács kolozsvári magyar nyelvű napilapja 1945–1989 között.
- IGAZ SZÓ – A Románia Szocialista Köztársaság Írószövetségének Marosvásárhelyen havonta megjelenő szépirodalmi folyóirata 1954–1989 között.
- JÓBARÁT – Ifjúsági hetilap, az Országos Pionír Tanács folyóirata 1957–1989 között.
- KALÁKA – A Román Televízió Magyar Adásának honismereti és népművészeti, ismeretterjesztő és vetélkedő jellegű műsora, amely 1977–1980 között kilenc adást ért meg. 1977. november 21-én a kolozsvári Sportszarnokban került sor

az első Kalákára, amelyet sorban követett a besztercei, a marosvásárhelyi, a csíkszeredai „csángó”, a tordai „vásáros”, a kolozsvári „kalotaszegi”, a zilahi (*Szerelem és halál a szilágysági népművészetben*), a székelyudvarhelyi (*A téli napforduló szokásai*), végül pedig, 1980. szeptember 7-én a rugonfalvi „táncház-építő”: A Kalákák a köztelevízióknak köszönhetően nagy költségvetéssel készültek, így például sikerült a sorozatban résztvevő, összesen 27 erdélyi középiskola több száz diákjának falusi gyűjtőutakat szervezni; a tematikája miatt a városi táncházakkal sok pontban kereszteződő Kalákát folyamatosan próbálták egy új, a népi hagyományokat felkaroló és -őrző ifjúsági mozgalomként konstruálni (innen a „kalákások” megnevezés is), így, noha csak kilenc adásra került sor, sokkal nagyobb teret kapott a korszak nyilvánosságában és sajtójában, mint a táncház.

KISZ – Kommunista Ifjak Szövetsége.

KODÁLY NÉPTÁNCGYÜTTES – A kolozsvári táncházások 1980–1983 között – először a Monostori úti Művelődési Ház, majd a Műszaki Egyetem támogatásával – működő amatőr néptáncgyűjtése.

KOLOZSVÁRI TÁNCHÁZTALÁLKOZÓ – Hivatalosan az *Ifjúmunkás* szerkesztősége, a Román Televízió magyar nyelvű műsora, a Kolozsvári Rádió, a *Korunk* szerkesztősége, a *Művelődés* szerkesztősége, az *Igazság* szerkesztősége, valamint a Diákszövetség Visszhang diákrádiója által szervezett egyszeri táncház-találkozó, amelyre 1981. április 5-én, vasárnap délután került sor a kolozsvári Dosztojevskij (volt Zápolya, jelenleg Traian Moşoiu) utcai Sportcsarnokban. A tulajdonképpeni szervezést Könczei Ádám irányította, a kolozsvári táncházások és a táncházzenekarok segítségével.

KORUNK – 1926-ban Kolozsváron alapított folyóirat, amelynek második folyamata a Szocialista Művelődési és Nevelési Tanácsa jelentette meg 1957–1989 között.

KORUNK GALÉRIA – 1973 óta a kolozsvári *Korunk* folyóirat szerkesztőségi helyiségeiben működő, elsősorban erdélyi magyar képzőművészeti kiállításokat folyamatosan szervező galéria. A kiállítás megnyitók meghívottjai között gyakran szerepeltek a táncházzenekarok is.

MADOSZ – Magyar Dolgozók Szövetsége, 1934–1944 között működő erdélyi magyar baloldali politikai szervezet.

MAROS MŰVÉSZEGYÜTTES – Az 1990 előtti Románia egyetlen magyar hivatásos néptáncgyűjtése, amelyik 1956-ban alakult Állami Székely Népi Együttes néven Marosvásárhelyen.

MEGÉNEKLÜNK, ROMÁNIA FESZTIVÁL – A kínai kommunista kulturális forradalom mintájára 1976-ban a Szocialista Művelődési és Nevelési Tanácsok első kongresszusa elhatározta egy romániai műkedvelő tömegmozgalom, a *Cântarea României* országos fesztivál elindítását; a „szocialista nevelés és kultúra” fesztiváljaként számontartott rendezvénysorozat 1989 decemberéig tulajdonképpen kerete lett az ország szinte minden kulturális tevékenységének.

MŰVELŐDÉS – A Szocialista Művelődési és Nevelési Tanács Bukarestben megjelenő közművelődési folyóirata 1948–1985 között.

SZÉKELYUDVARHELYI TÁNCHÁZTALÁLKOZÓK – Az erdélyi táncházak, tánc-
házasok, a székelyudvarhelyi municípiumi KISZ-bizottság, a Siculus Ifjúsági
Klub és a helyi Művelődési Ház szervezésében, illetve a Román Televízió Ma-
gyar Adásának és a Kriterion Könyvkiadó társszervezésében 1978. szeptember
23–24. között került sor az első országos táncházatalálkozóra Erdélyben, ame-
lyet még négy követett 1982-ig: 1979. június 9–10., 1980. május 17–18., 1981.
november 21–22. és 1982. november 27–28. Az öt alkalommal megrendezett
találkozók állandó programjaként – az erdélyi táncházak, táncházenekarok
közös felvonultatása mellett – mindig megszervezték a néprajzi jellegű tudomá-
nyos ülésszakokat, valamint különböző tájegységek falusi hagyományörző-
inek bemutatkozását.

UTUNK – A Románia Szocialista Köztársaság Írószövetségének Kolozsváron megje-
lenő szépirodalmi hetilapja 1946–1989 között.

ÚJ ÉLET – A Szocialista Demokrácia és Egység Frontja Országos Tanácsának Ma-
rosvásárhelyen havonta kétszer megjelenő társadalmi-kulturális képeslapja
1959–1989 között.

VISSZHANG-FOGADÓEST – 1975-től a kolozsvári Visszhang Diákrádió által a Di-
ákházban szervezett műsoros fogadóestek sorozata, amelyeken – a szerkesz-
tőknek a hallgatóikkal való találkozás mellett – elsősorban diákműkedvelők
léptek fel, különböző művészeti műfajokat képviselve (az előadások szerkezete
hasonlított az Ifjómunkás-matinékhoz).

*Farsangosok a Monostori úti táncházban, balról jobbra: Péterffy Melinda, Cioara Miklós,
Kerekes Gábor...*